

“Naxçıvan qalaları: tarixdə və günümüzdə” mövzusunda beynəlxalq konfrans keçirilib

İyulun 9-da Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri yanında Bilik Fondunun Tədbirlər Planına uyğun olaraq “Naxçıvan” Universitetində “Naxçıvan qalaları: tarixdə və günümüzdə” mövzusunda beynəlxalq konfrans keçirilib.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri Vasif Talibov beynəlxalq konfransın öz işinə başlaması münasibətilə konfrans iştirakçılarını təbrik edib, qonaqları salamlayaraq deyib: “Hər bir xalqın qədimliyi onun tarixində, tarix isə mənbələrdə və abidələrdə yaşayır. Naxçıvan torpağı Azərbaycan xalqının tarixini yaşadan abidələrlə zəngindir. Muxtar respublika ərazisində 1200-dən çox tarixi abidə mövcuddur ki, onların da yarısından çoxu dünya və ölkə əhəmiyyətli abidələrdir. Abidələr o vaxt tarixin predmetinə çevrilir ki, tədqiq olunsun və yaşadılsın. 1996-cı ildə keçirilən “Uluslararası qaynaqlarda Naxçıvan” simpoziumu Naxçıvan abidələrinin elmi və real mənbələr əsasında öyrənilməsinin əsasını qoymuş, bu sahədə yeni istiqamətlər və vəzifələr müəyyənləşdirmişdir. Hələ o vaxt qarşıya qoyulan vəzifələrdən biri də qəhrəmanlıq və mədəniyyət tariximizi özündə yaşadan qalaların öyrənilməsi idi”.

Ali Məclisin Sədri bildirib: “Bu gün qalalar barədə tədqiqatların aparılması tariximizin öyrənilməsi baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qalalar təkcə sığınacaq yeri, mühafizə və ya müdafiə tikilisi deyil. Qalalar - bu ərazidə yaşayan əcdadlarımızın həyat tərzini, dini inanclarını, dövlətçilik ənənələrini, mədəniyyətini və memarlıq sənətini özündə yaşadan mədəniyyət nümunələridir. Əsrlər boyu xalqı yaşadıqları yerlərdə qalalar tikiblər. Qalalar bütün hallarda xalqların öz daxili tələbatının, hərbi və iqtisadi qüdrətinin

nəticəsi olaraq meydana çıxıb. Azərbaycan, eləcə də Naxçıvan qalaları da belə bir tarixi yol keçibdir. Ümummilli liderimiz Heydər Əliyev də Naxçıvan qalalarının əhəmiyyətini vurğulayaraq deyirdi ki, “Əlinçəqala və bir çox belə abidələr Naxçıvanın qədim Azərbaycan torpağı olduğunu, azərbaycanlıların burada əsrlərlə, min illərlə yaşayıb-yaratdığını göstərir”.

Qeyd edilib ki, son tədqiqatların nəticəsi olaraq Naxçıvan ərazisində 80-ə yaxın qala müəyyənləşdirilib. Müdafiə istehkamı olan Oğlanqala, Qız qalası, Qazançı qalası, Əlinçəqala, Naxçıvanqala, Çalxanqala və digər qalalar strateji cəhətdən olduqca əlverişli mövqedə tikilib, yadelli hücumlarının qarşısının alınmasında mühüm rol oynayıb.

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti, akademik Akif Əlizadə çıxış edərək deyib ki, Naxçıvanın qədim tarixi və müasir sosial-iqtisadi inkişafı alim və tədqiqatçıların qarşısında mühüm vəzifələr qoyur, yeni mövzular müəyyənləşdirilir. Son illərdə Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının institutlarının, xüsusən Naxçıvan bölməsinin alimlərinin apardıqları ardıcıl elmi axtarışlar Naxçıvanın tarixinin ən dərin qatlarının açılmasına zəmin yaradıb, dəyərli elmi ədəbiyyatlar hazırlanıb. Üçcildlik “Naxçıvan tarixi” kitabı da azərbaycanşünaslığa dəyərli töhfə olmaqla yanaşı, Naxçıvan tarixinin öyrənilməsinə xidmət edən ensiklopedik nəşrdir.

Konfransa Türkiyənin İstanbul Universitetinin müəllimi, tarix üzrə elmlər doktoru Oktay Belli “Tunc və Erkən Dəmir dövərində Şərqi Anadolu və Naxçıvan qalaları arasında oxşarlıq” mövzusunda çıxış edərək deyib: “Naxçıvan dünya əhəmiyyətli abidlərlə zəngin bir diyardır. Son illər Naxçıvanda qədim tarixi abidlərin, xüsusilə qalaların bərpa olunması bu ərazidəki zəngin mədəni irsi qorumaqla yanaşı, həm də bəşəriyyət tarixinin öyrənil-

məsinə xidmət edir. Keçmişlə gələcək arasında körpü yaradan Naxçıvan qalaları türklərin mübarizlik və qəhrəmanlıq tarixindən soraq verir. Tunc və Erkən Dəmir dövərində əcdadlarımız tərəfindən yaradılan ən möhtəşəm qalalar Naxçıvan ərazisindədir. “Naxçıvan qalaları: tarixdə və günümüzdə” beynəlxalq konfransı Naxçıvan qalalarının öyrənilməsində birgə səylərin göstərilməsinə imkan verəcəkdir.

Amerika Birləşmiş Ştatlarının Emori Universitetinin professoru Hillari Qopnik “Şərur vadisinin Son Tunc dövrü qalaları” mövzusunda çıxış edərək deyib: “ABŞ-Azərbaycan layihəsi 2008-ci ildən etibarən Şərur vadisində həyata keçirilir. İlk dörd ildə işimiz üç əsas dövrün qalıqlarına rast gəldiyimiz Oğlanqala təpəsində aparılıb. 2013-cü ildən etibarən Qız qalası təpəsi yaxınlığında, Orta Tunc və Erkən Dəmir dövərində aid yataqlarda qazıntı işləri aparırıq. Ərazidə Orta Tunc dövrünə aid kurqanlar, böyük ölçülü memarlıq abidələri və Son Tunc dövrünə aid qala aşkar edilib.

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Naxçıvan Bölməsinin sədri, akademik İsmayıl Hacıyev “Naxçıvan qalaları: dövrləri və xarakterləri” barədə çıxış edərək deyib ki, Naxçıvan Muxtar Respublikasının tarix və mədəniyyət abidələri özlərinin ikinci həyatını yaşayır. Bu abidələr heç vaxt indiki qədər diqqət və qayğı ilə əhatə olunmayıb, xalqımıza tanıtılmayıb, təbliğ olunmayıb.

Sonra konfrans iştirakçıları Naxçıvan Dövlət Televiziyasının hazırladığı “Naxçıvan qalaları” sənədli televiziya filminə baxıblar.

Beynəlxalq konfransın plenar iclası “naxchivan.az” internet saytında canlı yayımlanıb.

Beynəlxalq konfrans iyulun 10-da Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Naxçıvan Bölməsində öz işini davam etdirəcək.